

YANGI O‘ZBEKISTONDA IQTISODIY ISLOHOTLARNING YANGI BOSQICI (2016-2025 YILLAR)

Orifjonov Abdurahmat Lochinbek o‘g‘li

Iqtisodiyot va moliya fakulteti

Iqtisodiyot yo‘nalishi, 1-bosqich 25-05 guruh talabasi

Email: abdurahmatoddi@gmail.com

Tojiboyev Botirjon Maxamadaliyevich

Ilmiy rahbar: Tarix va ijtimoiy fanlar kafedrasida dotsenti.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18920362>

Annotatsiya: Mazkur maqolada Yangi O‘zbekistonda 2016–2025 yillar davomida amalga oshirilayotgan iqtisodiy islohotlarning yangi bosqichi, ularning asosiy yo‘nalishlari va natijalari tahlil qilinadi. Xususan, mamlakat iqtisodiyotini modernizatsiya qilish, bozor iqtisodiyoti tamoyillarini keng joriy etish, tadbirkorlik faoliyatini qo‘llab-quvvatlash, investitsiya muhitini yaxshilash hamda xalqaro iqtisodiy hamkorlikni kengaytirish masalalari yoritib berilgan. Shuningdek, iqtisodiy islohotlar natijasida sanoat, qishloq xo‘jaligi, xizmat ko‘rsatish sohasi hamda moliyaviy tizimda yuz bergan o‘zgarishlar ko‘rib chiqiladi. Maqolada iqtisodiy siyosatning ustuvor yo‘nalishlari, davlat tomonidan amalga oshirilayotgan strategik dasturlar hamda ularning mamlakat iqtisodiy rivojlanishiga ta’siri ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari Yangi O‘zbekiston sharoitida iqtisodiy islohotlarning barqaror rivojlanishni ta’minlashdagi ahamiyatini ko‘rsatadi.

Kalit so‘zlar: Yangi O‘zbekiston, iqtisodiy islohotlar, bozor iqtisodiyoti, iqtisodiy modernizatsiya, investitsiya muhiti, tadbirkorlik, iqtisodiy rivojlanish, sanoat, xizmat ko‘rsatish sohasi, iqtisodiy siyosat.

Kirish: Bugungi kunda O‘zbekiston Respublikasida amalga oshirilayotgan keng ko‘lamli islohotlar mamlakatning ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotida muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, 2016-yildan boshlab mamlakatda iqtisodiy sohada yangi bosqichdagi islohotlar amalga oshirila boshlandi. Ushbu davrda iqtisodiyotni modernizatsiya qilish, bozor iqtisodiyoti tamoyillarini keng joriy etish, davlat boshqaruvini takomillashtirish, investitsiya muhitini yaxshilash hamda tadbirkorlik faoliyatini qo‘llab-quvvatlashga qaratilgan muhim chora-tadbirlar amalga oshirildi. Bu jarayonlar “Yangi O‘zbekiston” g‘oyasi asosida mamlakat iqtisodiyotini barqaror rivojlantirishga xizmat qilmoqda. So‘nggi yillarda iqtisodiyotni liberallashtirish, xususiy sektor ulushini oshirish, xorijiy investitsiyalarni jalb qilish hamda ishlab chiqarishni diversifikatsiya qilish masalalariga alohida e’tibor qaratilmoqda. Shu bilan birga, iqtisodiyotning turli tarmoqlarida, jumladan sanoat, qishloq xo‘jaligi, xizmat ko‘rsatish sohasi hamda

moliya tizimida chuqur tarkibiy o'zgarishlar amalga oshirilmoqda. Mazkur islohotlar natijasida mamlakatning iqtisodiy salohiyati oshib, aholi farovonligini ta'minlashga qaratilgan yangi imkoniyatlar yaratilmoqda. Shuningdek, 2017–2021-yillarda qabul qilingan Harakatlar strategiyasi hamda keyingi yillarda amalga oshirilayotgan taraqqiyot strategiyalari iqtisodiy islohotlarni yangi bosqichga olib chiqdi. Ushbu strategik hujjatlar iqtisodiyotni erkinlashtirish, raqobat muhitini kuchaytirish, innovatsion rivojlanishni qo'llab-quvvatlash hamda zamonaviy infratuzilmani shakllantirishga xizmat qilmoqda. Mazkur maqolaning maqsadi Yangi O'zbekistonda 2016–2025-yillar davomida amalga oshirilayotgan iqtisodiy islohotlarning asosiy yo'nalishlari, ularning mazmun-mohiyati hamda mamlakat iqtisodiy rivojlanishiga ko'rsatayotgan ta'sirini tahlil qilishdan iboratdir.

Asosiy qism: 2016-yildan boshlab O'zbekiston Respublikasida iqtisodiy rivojlanishning yangi bosqichi boshlandi. Ushbu davr mamlakat tarixida "Yangi O'zbekiston" konsepsiyasi bilan bog'liq bo'lib, iqtisodiyotni tubdan modernizatsiya qilish, bozor iqtisodiyoti tamoyillarini chuqur joriy etish hamda iqtisodiy boshqaruv tizimini isloh qilishga qaratilgan keng ko'lamli chora-tadbirlar bilan tavsiflanadi. Bu davrda davlat tomonidan qabul qilingan strategik hujjatlar va dasturlar iqtisodiyotning barcha tarmoqlarida muhim o'zgarishlarni yuzaga keltirdi. Ayniqsa, iqtisodiyotni liberallashtirish, tadbirkorlik faoliyatini qo'llab-quvvatlash, investitsiya muhitini yaxshilash va xalqaro iqtisodiy hamkorlikni kengaytirish ustuvor vazifalardan biri sifatida belgilandi. 2017-yilda qabul qilingan Harakatlar strategiyasi mamlakat taraqqiyotining beshta ustuvor yo'nalishini belgilab berdi. Ushbu strategiya iqtisodiyotni rivojlantirish va liberallashtirish sohasida muhim vazifalarni o'z ichiga olgan bo'lib, iqtisodiyotning barqaror o'sishini ta'minlash, sanoat ishlab chiqarishini modernizatsiya qilish, qishloq xo'jaligini rivojlantirish hamda xizmat ko'rsatish sohasini kengaytirishga qaratilgan. Strategiya doirasida davlat boshqaruvi tizimini takomillashtirish, korrupsiyaga qarshi kurashish, investitsiya muhitini yaxshilash va xususiy sektorni qo'llab-quvvatlash kabi muhim chora-tadbirlar amalga oshirildi. So'nggi yillarda iqtisodiy islohotlarning muhim yo'nalishlaridan biri valyuta siyosatini liberallashtirish bo'ldi. 2017-yilda milliy valyuta bozorini erkinlashtirish bo'yicha qabul qilingan qarorlar iqtisodiy faoliyat uchun yangi imkoniyatlar yaratdi. Valyuta bozorining erkinlashuvi eksport-import operatsiyalarini soddalashtirdi, xorijiy investitsiyalarni jalb qilishga ijobiy ta'sir ko'rsatdi hamda mamlakatning xalqaro iqtisodiy maydondagi nufuzini oshirdi. Shu bilan birga, bank-moliya tizimida ham qator islohotlar amalga oshirilib, bank

xizmatlari sifati yaxshilandi, kreditlash tizimi takomillashtirildi va raqamli bank xizmatlari joriy etildi. Iqtisodiy islohotlarning yana bir muhim yo'nalishi tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirish bilan bog'liqdir. So'nggi yillarda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan ko'plab qonunlar va dasturlar qabul qilindi. Natijada tadbirkorlik subyektlari uchun soliq yukini kamaytirish, litsenziya va ruxsatnomalarni soddalashtirish, biznesni ro'yxatdan o'tkazish jarayonini tezlashtirish kabi muhim o'zgarishlar amalga oshirildi. Bu esa mamlakatda ishbilarmonlik muhitini yaxshilashga va yangi ish o'rinlari yaratishga xizmat qilmoqda. Shuningdek, iqtisodiy islohotlar doirasida sanoatni rivojlantirishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Sanoat ishlab chiqarishini modernizatsiya qilish, yuqori texnologiyali ishlab chiqarishlarni rivojlantirish va eksport salohiyatini oshirish davlat iqtisodiy siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biridir. So'nggi yillarda mamlakatda avtomobilsozlik, elektrotexnika, kimyo sanoati, farmatsevtika va qurilish materiallari ishlab chiqarish kabi tarmoqlar jadal rivojlanmoqda. Yangi sanoat korxonalarining tashkil etilishi, texnologik yangilanishlar va innovatsion ishlab chiqarishning joriy etilishi iqtisodiyotning diversifikatsiyasiga xizmat qilmoqda.

Qishloq xo'jaligi sohasida ham muhim tarkibiy o'zgarishlar amalga oshirilmoqda. Yer munosabatlarini isloh qilish, fermer xo'jaliklarini qo'llab-quvvatlash, zamonaviy agrotexnologiyalarni joriy etish hamda qishloq xo'jaligi mahsulotlarini qayta ishlashni rivojlantirish bo'yicha keng ko'lamli chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Bu jarayonlar natijasida qishloq xo'jaligi mahsulotlari yetishtirish hajmi oshib, eksport imkoniyatlari kengaymoqda. Bundan tashqari, xizmat ko'rsatish sohasi ham iqtisodiy rivojlanishning muhim drayverlaridan biri hisoblanadi. Turizm, transport, logistika, axborot texnologiyalari va savdo xizmatlari sohasining rivojlanishi mamlakat iqtisodiyotida xizmatlar ulushining ortishiga olib kelmoqda. Ayniqsa, turizm sohasini rivojlantirish bo'yicha qabul qilingan davlat dasturlari O'zbekistonning xalqaro turizm bozoridagi jozibadorligini oshirdi. Iqtisodiy islohotlarning muhim jihatlaridan biri xalqaro iqtisodiy hamkorlikni kengaytirishdir. O'zbekiston so'nggi yillarda ko'plab davlatlar va xalqaro tashkilotlar bilan iqtisodiy aloqalarni mustahkamlab bormoqda. Xorijiy investitsiyalarni jalb qilish, qo'shma korxonalar tashkil etish hamda xalqaro savdo hajmini oshirish bo'yicha muhim kelishuvlar imzolandi. Bu esa mamlakat iqtisodiyotining jahon iqtisodiy tizimiga integratsiyalashuvini kuchaytirmoqda. Shu bilan birga, iqtisodiy islohotlar ijtimoiy soha bilan ham chambarchas bog'liqdir. Aholining bandligini ta'minlash, kambag'allikni qisqartirish, ta'lim va sog'liqni saqlash tizimlarini rivojlantirish

kabi masalalar iqtisodiy siyosatning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Davlat tomonidan amalga oshirilayotgan ijtimoiy dasturlar aholining turmush darajasini yaxshilashga xizmat qilmoqda.

Yangi O'zbekistonda 2016–2025-yillar davomida amalga oshirilayotgan iqtisodiy islohotlar mamlakat iqtisodiyotining tarkibiy tuzilmasini tubdan o'zgartirishga qaratilganligi bilan ajralib turadi. Bu davrda iqtisodiyotni modernizatsiya qilish, ishlab chiqarishni diversifikatsiya qilish hamda innovatsion rivojlanish mexanizmlarini joriy etish ustuvor vazifalardan biri sifatida belgilandi. Davlat tomonidan qabul qilingan strategik dasturlar iqtisodiyotning barcha tarmoqlarida yangi rivojlanish bosqichini boshlab berdi. Sanoat sohasida amalga oshirilayotgan islohotlar iqtisodiy taraqqiyotning muhim omili bo'lib xizmat qilmoqda. So'nggi yillarda mamlakatda yirik sanoat loyihalari amalga oshirildi, yangi ishlab chiqarish quvvatlari ishga tushirildi hamda mavjud korxonalar modernizatsiya qilindi. Ayniqsa, avtomobilsozlik, elektrotexnika, to'qimachilik, farmatsevtika va kimyo sanoati kabi tarmoqlarda ishlab chiqarish hajmi sezilarli darajada oshdi. Bu jarayonlar mamlakatning eksport salohiyatini kuchaytirish bilan birga yangi ish o'rinlari yaratishga ham xizmat qilmoqda. O'zbekiston iqtisodiyotida to'qimachilik sanoati alohida o'rin tutadi. Paxta xomashyosini chuqur qayta ishlash, tayyor mahsulot ishlab chiqarish hamda eksport hajmini oshirish bo'yicha qator chora-tadbirlar amalga oshirildi. Natijada mamlakatda to'qimachilik klasterlari tashkil etilib, zamonaviy texnologiyalar asosida ishlab chiqarish yo'lga qo'yildi. Bu esa paxta xomashyosini eksport qilish o'rniga tayyor mahsulot ishlab chiqarishni kengaytirishga imkon yaratdi. Iqtisodiy islohotlarning muhim yo'nalishlaridan yana biri qishloq xo'jaligini rivojlantirish hisoblanadi. So'nggi yillarda qishloq xo'jaligi sohasida bozor mexanizmlarini joriy etish, yer munosabatlarini takomillashtirish hamda fermer xo'jaliklarini qo'llab-quvvatlash bo'yicha keng ko'lamli chora-tadbirlar amalga oshirildi. Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini yetishtirishda zamonaviy agrotexnologiyalarni qo'llash, suv resurslaridan samarali foydalanish va innovatsion usullarni joriy etish orqali hosildorlikni oshirishga erishilmoqda. Shuningdek, oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash masalasi ham davlat iqtisodiy siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Mamlakatda meva-sabzavot yetishtirish, ularni saqlash va qayta ishlash infratuzilmasini rivojlantirish bo'yicha muhim loyihalar amalga oshirilmoqda. Sovutkich omborlari, logistika markazlari va qayta ishlash korxonalarining tashkil etilishi qishloq xo'jaligi mahsulotlarini eksport qilish imkoniyatlarini kengaytirmoqda.

Xizmat ko'rsatish sohasi ham iqtisodiy rivojlanishda muhim rol o'ynamoqda. Ayniqsa, turizm sohasini rivojlantirish bo'yicha amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar mamlakat iqtisodiyotiga sezilarli darajada ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. O'zbekistonning boy tarixiy-madaniy merosi, qadimiy shaharlari va me'moriy yodgorliklari turizm rivoji uchun katta imkoniyatlar yaratadi. Shu sababli turizm infratuzilmasini rivojlantirish, mehmonxonalar qurish, transport xizmatlarini yaxshilash hamda xalqaro turizm bozorida mamlakat imijini mustahkamlash bo'yicha keng ko'lamli ishlar amalga oshirilmoqda. Axborot texnologiyalari sohasining rivojlanishi ham iqtisodiy islohotlarning muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Raqamli iqtisodiyot elementlarini joriy etish, elektron hukumat tizimini rivojlantirish hamda IT xizmatlar eksportini oshirish bo'yicha qator davlat dasturlari amalga oshirilmoqda. IT-parklarning tashkil etilishi, yosh mutaxassislarni tayyorlash hamda startup loyihalarni qo'llab-quvvatlash orqali mamlakatda innovatsion iqtisodiyot shakllanmoqda. Moliyaviy tizimni rivojlantirish ham iqtisodiy islohotlarning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. So'nggi yillarda bank tizimini modernizatsiya qilish, bank xizmatlari sifatini oshirish hamda raqamli bank xizmatlarini joriy etish bo'yicha qator islohotlar amalga oshirildi. Banklar tomonidan tadbirkorlik subyektlariga kredit ajratish hajmi oshirilib, investitsion loyihalarni moliyalashtirish mexanizmlari takomillashtirildi. Bu jarayonlar mamlakat iqtisodiyotining barqaror rivojlanishiga xizmat qilmoqda. Iqtisodiy islohotlar doirasida soliq tizimi ham tubdan isloh qilindi. Soliq stavkalarini optimallashtirish, soliq ma'muriyatchiligini soddalashtirish hamda tadbirkorlik subyektlari uchun qulay sharoit yaratish maqsadida yangi Soliq kodeksi qabul qilindi. Soliq yukining kamaytirilishi va soliq tizimining shaffofligi iqtisodiy faollikni oshirishga hamda yashirin iqtisodiyot ulushini kamaytirishga xizmat qilmoqda.

Shuningdek, davlat-xususiy sheriklik mexanizmlarini rivojlantirish ham iqtisodiy islohotlarning muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Davlat-xususiy sheriklik asosida infratuzilma loyihalarini amalga oshirish, ijtimoiy sohalarda xususiy sektorni jalb qilish hamda investitsiya muhitini yaxshilash orqali iqtisodiyotning samaradorligi oshirilmoqda. Bunday loyihalar transport, energetika, sog'liqni saqlash va ta'lim sohalarda keng qo'llanilmoqda. Xorijiy investitsiyalarni jalb qilish bo'yicha ham muhim natijalarga erishilmoqda. O'zbekiston investitsiya muhiti jozibadorligini oshirish maqsadida qator xalqaro investitsiya forumlari o'tkazilmoqda, investorlar uchun imtiyoz va preferensiyalar yaratilmoqda. Natijada mamlakatga jalb qilinayotgan to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar hajmi sezilarli darajada oshmoqda. Shu bilan birga,

iqtisodiy islohotlar ekologik barqarorlikni ta'minlash bilan ham uyg'un holda amalga oshirilmoqda. "Yashil iqtisodiyot" tamoyillarini joriy etish, qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanishni kengaytirish hamda atrof-muhitni muhofaza qilish bo'yicha muhim chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Quyosh va shamol energetikasini rivojlantirish bo'yicha yirik loyihalar amalga oshirilmoqda, bu esa energiya ta'minotining barqarorligini ta'minlashga xizmat qilmoqda. Umuman olganda, 2016–2025-yillar davomida amalga oshirilayotgan iqtisodiy islohotlar O'zbekiston iqtisodiyotining raqobatbardoshligini oshirish, barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlash hamda aholining turmush darajasini yaxshilashga qaratilgan. Ushbu islohotlar mamlakatning jahon iqtisodiy tizimidagi o'rnini mustahkamlashga va uzoq muddatli barqaror rivojlanishga xizmat qilmoqda.

Yangi O'zbekistonda 2016–2025-yillar davomida amalga oshirilayotgan iqtisodiy islohotlar mamlakat iqtisodiyotining tarkibiy tuzilmasini tubdan o'zgartirishga qaratilganligi bilan ajralib turadi. Bu davrda iqtisodiyotni modernizatsiya qilish, ishlab chiqarishni diversifikatsiya qilish hamda innovatsion rivojlanish mexanizmlarini joriy etish ustuvor vazifalardan biri sifatida belgilandi. Davlat tomonidan qabul qilingan strategik dasturlar iqtisodiyotning barcha tarmoqlarida yangi rivojlanish bosqichini boshlab berdi. Sanoat sohasida amalga oshirilayotgan islohotlar iqtisodiy taraqqiyotning muhim omili bo'lib xizmat qilmoqda. So'nggi yillarda mamlakatda yirik sanoat loyihalari amalga oshirildi, yangi ishlab chiqarish quvvatlari ishga tushirildi hamda mavjud korxonalar modernizatsiya qilindi. Ayniqsa, avtomobilsozlik, elektrotexnika, to'qimachilik, farmatsevtika va kimyo sanoati kabi tarmoqlarda ishlab chiqarish hajmi sezilarli darajada oshdi. Bu jarayonlar mamlakatning eksport salohiyatini kuchaytirish bilan birga yangi ish o'rinlari yaratishga ham xizmat qilmoqda. O'zbekiston iqtisodiyotida to'qimachilik sanoati alohida o'rin tutadi. Paxta xomashyosini chuqur qayta ishlash, tayyor mahsulot ishlab chiqarish hamda eksport hajmini oshirish bo'yicha qator chora-tadbirlar amalga oshirildi. Natijada mamlakatda to'qimachilik klasterlari tashkil etilib, zamonaviy texnologiyalar asosida ishlab chiqarish yo'lga qo'yildi. Bu esa paxta xomashyosini eksport qilish o'rniga tayyor mahsulot ishlab chiqarishni kengaytirishga imkon yaratdi. Iqtisodiy islohotlarning muhim yo'nalishlaridan yana biri qishloq xo'jaligini rivojlantirish hisoblanadi. So'nggi yillarda qishloq xo'jaligi sohasida bozor mexanizmlarini joriy etish, yer munosabatlarini takomillashtirish hamda fermer xo'jaliklarini qo'llab-quvvatlash bo'yicha keng ko'lamli chora-tadbirlar amalga oshirildi. Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini yetishtirishda zamonaviy

agrotexnologiyalarni qo'llash, suv resurslaridan samarali foydalanish va innovatsion usullarni joriy etish orqali hosildorlikni oshirishga erishilmoqda. Shuningdek, oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash masalasi ham davlat iqtisodiy siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Mamlakatda mevasabzavot yetishtirish, ularni saqlash va qayta ishlash infratuzilmasini rivojlantirish bo'yicha muhim loyihalar amalga oshirilmoqda. Sovutkich omborlari, logistika markazlari va qayta ishlash korxonalarining tashkil etilishi qishloq xo'jaligi mahsulotlarini eksport qilish imkoniyatlarini kengaytirmoqda.

Xizmat ko'rsatish sohasi ham iqtisodiy rivojlanishda muhim rol o'ynamoqda. Ayniqsa, turizm sohasini rivojlantirish bo'yicha amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar mamlakat iqtisodiyotiga sezilarli darajada ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. O'zbekistonning boy tarixiy-madaniy merosi, qadimiy shaharlari va me'moriy yodgorliklari turizm rivoji uchun katta imkoniyatlar yaratadi. Shu sababli turizm infratuzilmasini rivojlantirish, mehmonxonalar qurish, transport xizmatlarini yaxshilash hamda xalqaro turizm bozorida mamlakat imijini mustahkamlash bo'yicha keng ko'lamli ishlar amalga oshirilmoqda. Axborot texnologiyalari sohasining rivojlanishi ham iqtisodiy islohotlarning muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Raqamli iqtisodiyot elementlarini joriy etish, elektron hukumat tizimini rivojlantirish hamda IT xizmatlar eksportini oshirish bo'yicha qator davlat dasturlari amalga oshirilmoqda. IT-parklarning tashkil etilishi, yosh mutaxassislarni tayyorlash hamda startup loyihalarni qo'llab-quvvatlash orqali mamlakatda innovatsion iqtisodiyot shakllanmoqda. Moliyaviy tizimni rivojlantirish ham iqtisodiy islohotlarning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. So'nggi yillarda bank tizimini modernizatsiya qilish, bank xizmatlari sifatini oshirish hamda raqamli bank xizmatlarini joriy etish bo'yicha qator islohotlar amalga oshirildi. Banklar tomonidan tadbirkorlik subyektlariga kredit ajratish hajmi oshirilib, investitsion loyihalarni moliyalashtirish mexanizmlari takomillashtirildi. Bu jarayonlar mamlakat iqtisodiyotining barqaror rivojlanishiga xizmat qilmoqda.

Iqtisodiy islohotlar doirasida soliq tizimi ham tubdan isloh qilindi. Soliq stavkalarini optimallashtirish, soliq ma'muriyatchiligini soddalashtirish hamda tadbirkorlik subyektlari uchun qulay sharoit yaratish maqsadida yangi Soliq kodeksi qabul qilindi. Soliq yukining kamaytirilishi va soliq tizimining shaffofligi iqtisodiy faollikni oshirishga hamda yashirin iqtisodiyot ulushini kamaytirishga xizmat qilmoqda. Shuningdek, davlat-xususiy sheriklik mexanizmlarini rivojlantirish ham iqtisodiy islohotlarning muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Davlat-xususiy sheriklik asosida infratuzilma loyihalarni amalga

oshirish, ijtimoiy sohalarida xususiy sektorni jalb qilish hamda investitsiya muhitini yaxshilash orqali iqtisodiyotning samaradorligi oshirilmoqda. Bunday loyihalar transport, energetika, sog'liqni saqlash va ta'lim sohalarida keng qo'llanilmoqda. Xorijiy investitsiyalarni jalb qilish bo'yicha ham muhim natijalarga erishilmoqda. O'zbekiston investitsiya muhiti jozibadorligini oshirish maqsadida qator xalqaro investitsiya forumlari o'tkazilmoqda, investorlar uchun imtiyoz va preferensiyalar yaratilmoqda. Natijada mamlakatga jalb qilinayotgan to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar hajmi sezilarli darajada oshmoqda. Shu bilan birga, iqtisodiy islohotlar ekologik barqarorlikni ta'minlash bilan ham uyg'un holda amalga oshirilmoqda. "Yashil iqtisodiyot" tamoyillarini joriy etish, qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanishni kengaytirish hamda atrof-muhitni muhofaza qilish bo'yicha muhim chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Quyosh va shamol energetikasini rivojlantirish bo'yicha yirik loyihalar amalga oshirilmoqda, bu esa energiya ta'minotining barqarorligini ta'minlashga xizmat qilmoqda. Umuman olganda, 2016–2025-yillar davomida amalga oshirilayotgan iqtisodiy islohotlar O'zbekiston iqtisodiyotining raqobatbardoshligini oshirish, barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlash hamda aholining turmush darajasini yaxshilashga qaratilgan. Ushbu islohotlar mamlakatning jahon iqtisodiy tizimidagi o'rnini mustahkamlashga va uzoq muddatli barqaror rivojlanishga xizmat qilmoqda. 2016–2025-yillar davomida Yangi O'zbekistonda amalga oshirilayotgan iqtisodiy islohotlar mamlakat iqtisodiyotining barqaror rivojlanishini ta'minlashga qaratilgan kompleks chora-tadbirlar tizimini o'z ichiga oladi. Ushbu davrda davlat iqtisodiy siyosatining asosiy maqsadi iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshirish, ishlab chiqarish samaradorligini kuchaytirish hamda aholining turmush darajasini yaxshilashdan iborat bo'ldi. Shu sababli iqtisodiyotning barcha tarmoqlarida zamonaviy boshqaruv mexanizmlari joriy etilib, innovatsion rivojlanish strategiyasi amalga oshirila boshlandi. Yangi iqtisodiy siyosat doirasida hududlarni kompleks rivojlantirish masalasiga ham alohida e'tibor qaratildi. Mamlakat hududlarining iqtisodiy salohiyatidan samarali foydalanish, yangi sanoat zonalarini tashkil etish hamda hududlarda ishlab chiqarish infratuzilmasini rivojlantirish orqali mahalliy iqtisodiyotning barqaror o'sishiga erishish maqsad qilib qo'yildi. Shu maqsadda erkin iqtisodiy zonalar, kichik sanoat zonalari hamda texnoparklar tashkil etildi. Bu hududlarda tadbirkorlik subyektlari uchun soliq va bojxona imtiyozlari berilib, investitsiya loyihalarini amalga oshirish uchun qulay sharoitlar yaratildi. Hududiy rivojlanish siyosati doirasida transport va logistika infratuzilmasini modernizatsiya qilishga ham katta e'tibor berilmoqda. Zamonaviy avtomobil

yo'llari, temir yo'l tarmoqlari, logistika markazlari hamda xalqaro transport koridorlarini rivojlantirish orqali mamlakatning tranzit salohiyatini oshirishga erishilmoqda. Bu esa O'zbekistonning Markaziy Osiyo mintaqasidagi muhim transport-logistika markazlaridan biriga aylanishiga xizmat qilmoqda. Energetika sohasida ham muhim islohotlar amalga oshirilmoqda. Elektr energiyasi ishlab chiqarish quvvatlarini kengaytirish, energiya samaradorligini oshirish hamda qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanishni rivojlantirish bo'yicha keng ko'lamlil dasturlar amalga oshirilmoqda. Quyosh va shamol energetikasini rivojlantirish bo'yicha xalqaro kompaniyalar bilan hamkorlikda yirik loyihalar amalga oshirilmoqda. Bu esa mamlakatning energetik xavfsizligini ta'minlash hamda ekologik barqarorlikni mustahkamlashga xizmat qilmoqda. Yangi O'zbekistonda iqtisodiy islohotlarning yana bir muhim yo'nalishi innovatsion iqtisodiyotni rivojlantirishdir. Innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash, ilmiy tadqiqotlar natijalarini amaliyotga joriy etish hamda yuqori texnologiyali ishlab chiqarishni rivojlantirish iqtisodiy siyosatning ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Shu maqsadda ilmiy-tadqiqot markazlari faoliyati kengaytirilib, universitetlar va sanoat korxonalarini o'rtasidagi hamkorlik mustahkamlanmoqda. Innovatsion loyihalarni moliyalashtirish uchun davlat grantlari va investitsiya fondlari tashkil etildi. Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi ham mamlakat iqtisodiy taraqqiyotida muhim o'rin tutmoqda. So'nggi yillarda davlat boshqaruvi tizimida elektron xizmatlar joriy etilib, raqamli texnologiyalar asosida ishlaydigan yangi iqtisodiy platformalar shakllanmoqda. Elektron savdo, raqamli to'lov tizimlari hamda onlayn xizmatlarning kengayishi iqtisodiy jarayonlarning samaradorligini oshirmoqda. Raqamli transformatsiya jarayoni davlat xizmatlarini ko'rsatish sifatini yaxshilash, byurokratik to'siqlarni kamaytirish hamda shaffoflikni ta'minlashga xizmat qilmoqda. Ta'lim tizimini rivojlantirish ham iqtisodiy islohotlarning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Zamonaviy iqtisodiyot uchun malakali kadrlar tayyorlash maqsadida oliy ta'lim tizimi tubdan isloh qilinmoqda. Yangi universitetlar ochilmoqda, xalqaro ta'lim muassasalari bilan hamkorlik yo'lga qo'yilmoqda hamda ta'lim jarayoniga zamonaviy texnologiyalar joriy etilmoqda. Bu jarayonlar yoshlarning bilim va ko'nikmalarini oshirishga hamda ularning mehnat bozorida raqobatbardoshligini ta'minlashga xizmat qilmoqda. Shuningdek, iqtisodiy islohotlar ijtimoiy siyosat bilan ham uzviy bog'liqdir. Aholining bandligini ta'minlash, kambag'allik darajasini kamaytirish hamda ijtimoiy himoya tizimini takomillashtirish davlat siyosatining muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. So'nggi yillarda yangi ish o'rinlari yaratish,

aholini kasb-hunarga o'qitish hamda ijtimoiy yordam dasturlarini kengaytirish bo'yicha muhim chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda.

Xalqaro iqtisodiy hamkorlikni rivojlantirish ham mamlakat iqtisodiy strategiyasining muhim qismi hisoblanadi. O'zbekiston so'nggi yillarda ko'plab davlatlar va xalqaro tashkilotlar bilan iqtisodiy aloqalarni mustahkamlab bormoqda. Jahon banki, Osiyo taraqqiyot banki, Yevropa tiklanish va taraqqiyot banki kabi xalqaro moliyaviy institutlar bilan hamkorlikda yirik investitsiya loyihalari amalga oshirilmoqda. Bu loyihalar transport, energetika, infratuzilma, qishloq xo'jaligi va ijtimoiy sohalarni rivojlantirishga qaratilgan. Tashqi savdo siyosatini liberallashtirish ham iqtisodiy islohotlarning muhim yo'nalishlaridan biridir. So'nggi yillarda eksportni qo'llab-quvvatlash, import jarayonlarini soddalashtirish hamda bojxona tartib-taomillarini takomillashtirish bo'yicha qator chora-tadbirlar amalga oshirildi. Natijada mamlakat tashqi savdo hajmi oshib, yangi eksport bozorlariga chiqish imkoniyatlari kengaydi. Umuman olganda, 2016–2025-yillar davomida amalga oshirilayotgan iqtisodiy islohotlar Yangi O'zbekistonning barqaror rivojlanishini ta'minlashga xizmat qilmoqda. Ushbu islohotlar mamlakat iqtisodiyotining raqobatbardoshligini oshirish, innovatsion rivojlanishni ta'minlash hamda aholining turmush darajasini yaxshilashga qaratilgan bo'lib, ular O'zbekistonning jahon iqtisodiy tizimidagi o'rnini mustahkamlashda muhim rol o'ynamoqda.

Xulosa: Xulosa qilib aytganda, 2016–2025-yillar davomida Yangi O'zbekistonda amalga oshirilayotgan iqtisodiy islohotlar mamlakatning barqaror va uzoq muddatli rivojlanishini ta'minlashga qaratilgan muhim jarayonlardan biridir. Ushbu davrda iqtisodiyotni modernizatsiya qilish, bozor iqtisodiyoti tamoyillarini keng joriy etish hamda davlat boshqaruvi tizimini takomillashtirish bo'yicha keng ko'lamlı chora-tadbirlar amalga oshirildi. Mazkur islohotlar natijasida mamlakat iqtisodiyotida sezilarli tarkibiy o'zgarishlar yuz berdi, ishlab chiqarish samaradorligi oshdi hamda iqtisodiy faoliyat uchun qulay sharoitlar yaratildi. So'nggi yillarda sanoat, qishloq xo'jaligi, xizmat ko'rsatish sohasi hamda raqamli iqtisodiyot kabi yo'nalishlarda amalga oshirilgan islohotlar mamlakat iqtisodiyotining raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qilmoqda. Ayniqsa, tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash, investitsiya muhitini yaxshilash, soliq tizimini soddalashtirish hamda bank-moliya tizimini modernizatsiya qilish bo'yicha amalga oshirilgan chora-tadbirlar iqtisodiy faollikning ortishiga olib keldi. Bu jarayonlar yangi ish o'rinlari yaratilishiga, aholi daromadlarining oshishiga hamda turmush darajasining yaxshilanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. Bundan tashqari, hududlarni kompleks rivojlantirish, transport va logistika

infratuzilmasini modernizatsiya qilish, energetika tizimini takomillashtirish hamda qayta tiklanuvchi energiya manbalarini rivojlantirish bo'yicha amalga oshirilayotgan loyihalar mamlakat iqtisodiy barqarorligini mustahkamlashga xizmat qilmoqda. Innovatsion texnologiyalarni joriy etish, ilm-fan va ishlab chiqarish integratsiyasini kuchaytirish ham iqtisodiy rivojlanishning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Shuningdek, xalqaro iqtisodiy hamkorlikni kengaytirish, xorijiy investitsiyalarni jalb qilish hamda tashqi savdo aloqalarini rivojlantirish orqali O'zbekiston jahon iqtisodiy tizimiga yanada faol integratsiyalashmoqda. Bu esa mamlakatning iqtisodiy salohiyatini oshirishga hamda yangi rivojlanish imkoniyatlarini yaratishga xizmat qilmoqda. Umuman olganda, Yangi O'zbekistonda amalga oshirilayotgan iqtisodiy islohotlar mamlakat taraqqiyotining muhim omili bo'lib, ular iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash, aholining farovonligini oshirish hamda O'zbekistonning xalqaro maydondagi nufuzini mustahkamlashda katta ahamiyat kasb etmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar

- 1.Mirziyoyev Sh. M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – Toshkent: O'zbekiston, 2021.
- 2.Abdurahmonov Q. X. O'zbekiston iqtisodiyoti. – Toshkent: Iqtisodiyot, 2019.
- 3.Rasulov A. Milliy iqtisodiyot va islohotlar. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.
- 4.Karimov I. A. O'zbekiston iqtisodiy islohotlar yo'lida. – Toshkent: O'zbekiston, 2018.
- 5.Sodiqov A. Bozor iqtisodiyoti asoslari. – Toshkent: Sharq, 2017.
- 6.Islomov B. O'zbekiston iqtisodiy taraqqiyoti masalalari // Iqtisodiyot va ta'lim jurnali, 2020.
- 7.Xolmatov D. Yangi O'zbekistonda iqtisodiy modernizatsiya jarayonlari // Iqtisodiy tadqiqotlar jurnali, 2022.
- 8.O'zbekiston Respublikasi Prezidenti rasmiy sayti – <https://www.president.uz>
- 9.O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi – <https://www.stat.uz>
- 10.Jahon banki rasmiy sayti – <https://www.worldbank.org>

